

Natuurtoets: omgevingsplan bedrijventerrein Medel, Tiel

in het kader van de Omgevingswet en natuurbeleid

Klant: Bedrijvenschap Medel

Referentie: BK4350-HK-XX-XX-RP-EO-0001

Status: Definitief/1

Datum: 25 november 2025

HASKONING NEDERLAND B.V.

Koggelaan 21
8017 JN Zwolle
Netherlands
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 65 00
E-mail: info@rhdhv.com
Website: royalhaskoningdhv.com

Titel document: Natuurtoets: omgevingsplan bedrijventerrein Medel, Tiel
Ondertitel: in het kader van de Omgevingswet en natuurbeleid
Referentie: BK4350-HK-XX-XX-RP-EO-0001
Uw kenmerk: [Click or tap here to enter text.](#)
Status: Definitief/1
Datum: 25 november 2025
Projectnaam: OP Medel
Projectnummer: BK4350
Auteur(s): Youri Boom

Opgesteld door: Youri Boom

Gecontroleerd door: Ruud Hendriks

Datum: 11 juni 2025

Goedgekeurd door: Rogier Begheyn

Datum: 9 juli 2025

Classificatie: Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. Haskoning Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van Haskoning Nederland B.V. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat. Dit document kan zijn opgesteld met behulp van kunstmatige intelligentie (AI); alle door AI gegenereerde inhoud is beoordeeld en gevalideerd door onze experts.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch en beleidskader	2
2.1	Omgevingswet	2
2.1.1	Natura 2000-gebieden (Omgevingswet Bal § 11.1)	2
2.1.2	Soorten (Omgevingswet Bal § 11.2)	2
2.1.3	Houtopstanden (Omgevingswet Bal § 11.3)	3
2.2	Gelders Natuurnetwerk	3
3	Beschrijving projectgebied en voorgenomen ingreep	4
3.1	Beschrijving projectgebied en de directe omgeving	4
3.2	Voorgenomen ingreep	6
4	Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)	7
4.1	Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming	7
4.2	Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden	7
4.3	Storingsfactoren en effectenbeoordeling	8
4.4	Conclusie gebiedsbescherming	9
5	Toetsing soorten	9
5.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	9
5.2	Aanwezigheid van soorten en effectbeoordeling	10
5.2.1	Vaatplanten	10
5.2.1.1	Effectbeoordeling	11
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	11
5.2.2.1	Effectbeoordeling	12
5.2.3	Vleermuizen	12
5.2.3.1	Effectbeoordeling	12
5.2.4	Vogels	13
5.2.4.1	Effectbeoordeling	13
5.2.5	Vissen	14
5.2.5.1	Effectbeoordeling	14
5.2.6	Amfibieën	14
5.2.6.1	Effectbeoordeling	14
5.2.7	Reptielen	15
5.2.7.1	Effectbeoordeling	15

5.2.8	Ongewervelden	15
5.2.8.1	Effectbeoordeling	15
5.2.9	Rode lijst-soorten	15
5.2.9.1	Effectbeoordeling	15
6	Toetsing houtopstanden	16
6.1	Werkwijze toetsing Houtopstanden	16
6.2	Voorgenomen kapomvang en beoordeling	16
6.3	Conclusie houtopstanden	16
7	Toetsing Gelders Natuurnetwerk	17
7.1	Werkwijze toetsing GNN	17
7.2	Ligging projectgebied t.o.v. het GNN	17
7.3	Toetsing Omgevingsverordening Provincie Gelderland	17
7.4	Conclusie toetsing GNN	18
8	Conclusies en vervolgstappen	19
8.1	Natura 2000-gebieden	19
8.2	Soortenbescherming	19
8.3	Houtopstanden	21
8.4	Gelders Natuurnetwerk	21
9	Bovenwettelijke maatregelen verbetering biodiversiteit	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bedrijvenschap Medel is voornemens tot uitbreiding van het bedrijventerrein Medel in Tiel. Dit betekent dat huidige agrarisch gebied wordt herontwikkeld tot bedrijventerrein. Hiervoor dient onder andere een omgevingsplan te worden opgesteld. Ruimtelijke plannen en/of ingrepen, zoals voorgenoemde ontwikkeling, moeten getoetst worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden beschermd onder de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten die genoemd zijn in de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn alsook overige soorten opgenomen in de bijlagen van de Omgevingswet en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden planologische beschermd via het Gelders Natuurnetwerk (hierna GNN). Bedrijvenschap Medel heeft Haskoning gevraagd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling te toetsen aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport geeft een algemene indruk van het projectgebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Voortoets in het kader van Natura 2000,
- Quickscan Soortenbescherming,
- Indicatie te kappen (beschermd) houtopstand,
- Beoordeling planologisch beschermd Gelders Natuurnetwerk (GNN).

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van Natura 2000 een passende beoordeling nodig is, of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt beschreven of voor het kappen van de opstand een kapmelding ingediend te worden bij het bevoegd gezag en als laatst geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermd GNN nodig zijn.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Omgevingswet en het GNN wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het projectgebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 5 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. In hoofdstuk 6 is beoordeeld of te kappen bomen wettelijk beschermd zijn. Hoofdstuk 7 beschrijft effecten op het planologische beschermd GNN. Tot slot zijn in hoofdstuk 8 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan.

2 Juridisch en beleidskader

In dit hoofdstuk wordt het juridische kader (de Omgevingswet) voor gebiedsbescherming (Natura 2000), soortenbescherming, houtopstanden en het GNN beschreven. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar bijlage 1 van de rapportage.

2.1 Omgevingswet

In de Omgevingswet zijn alle wetten met betrekking tot de fysieke leefomgeving opgenomen. In het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) hoofdstuk 11 is de bescherming van natuur in Nederland opgenomen. Deze wet bevat onder andere regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen. De provincies zijn over het algemeen het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen in het kader van de Ow. Bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid (zoals gaswinning en uitbreiding snelwegen), is het rijk in de vorm van de minister van LNV het bevoegde gezag. Voor dit project is provincie Gelderland bevoegd gezag. De Omgevingswet kent naast de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.27) drie onderdelen welke relevant zijn voor dit project. De relevante onderdelen van de Omgevingswet worden onderstaand toegelicht. Voor de volledige wettekst zie: <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/geconsolideerde-teksten-omgevingswet/>

Specifieke zorgplicht: de Omgevingswet schrijft voor dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel als redelijkerwijs mogelijk is voorkomen moet worden, ongeacht of deze beschermd zijn of niet.

In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

2.1.1 Natura 2000-gebieden (Omgevingswet Bal § 11.1)

Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. Deze gebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. In totaal zijn er ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Voor elk Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor soorten en/of habitattypen. Per soort en/of habitatype is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel verbetering nodig is. Het is verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significante gevolgen kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van (de aangewezen habitattypen en -soorten van) een Natura 2000-gebied.

2.1.2 Soorten (Omgevingswet Bal § 11.2)

Paragraaf 11.2 van de Omgevingswet Bal kent drie beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Omgevingswet Bal § 11.2.2)
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Omgevingswet Bal § 11.2.3)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.

- Beschermingsregime andere soorten (Omgevingswet Bal § 11.2.4)

Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage IX onder A en B van de Bal Ow. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten die van nature voorkomend in Nederland.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen. Zo is het verboden om nesten van vogels te vernielen, of te beschadigen en is het verboden om soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn te verstoren. De bepalingen in paragraaf 11.2.4 van de Bal Omgevingswet zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlage IX onder A en B. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden verbodsbepalingen overtreden, dan is een omgevingsvergunning nodig. Voor de 'andere soorten' van artikel 11.2.4 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningsplicht vaststellen middels een verordening. De lijst met vrijgestelde soorten kan daardoor per provincie verschillen. Voor dit project is de provincie Gelderland het bevoegd gezag.

Rode lijst soorten

In tegenstelling tot de Wet natuurbescherming is in de Omgevingswet de specifieke zorgplicht opgenomen waarbij specifiek dieren en planten van de rode lijst soorten worden benoemd. In de Omgevingswet is opgenomen dat er op basis van objectieve gegevens vastgesteld moet worden of er nadelige gevolgen kunnen optreden voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren. Indien dit het geval is dienen passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen.

2.1.3 Houtopstanden (Omgevingswet Bal § 11.3)

Het is verboden om een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder een melding te doen bij gedeputeerde staten. Indien een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld moet er herplant plaatsvinden van de geveldde houtopstand. De provincie hebben regels opgesteld over de herplant. Onder een houtopstand wordt verstaan: een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. Er zijn een aantal uitzonderingen, zoals houtopstanden op erven of in tuinen, kweekbomen en populieren en wilgen als wegbeplanting.

2.2 Gelders Natuurnetwerk

Het ruimtelijk beleid voor het GNN, is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde "nee, tenzij"-regime.

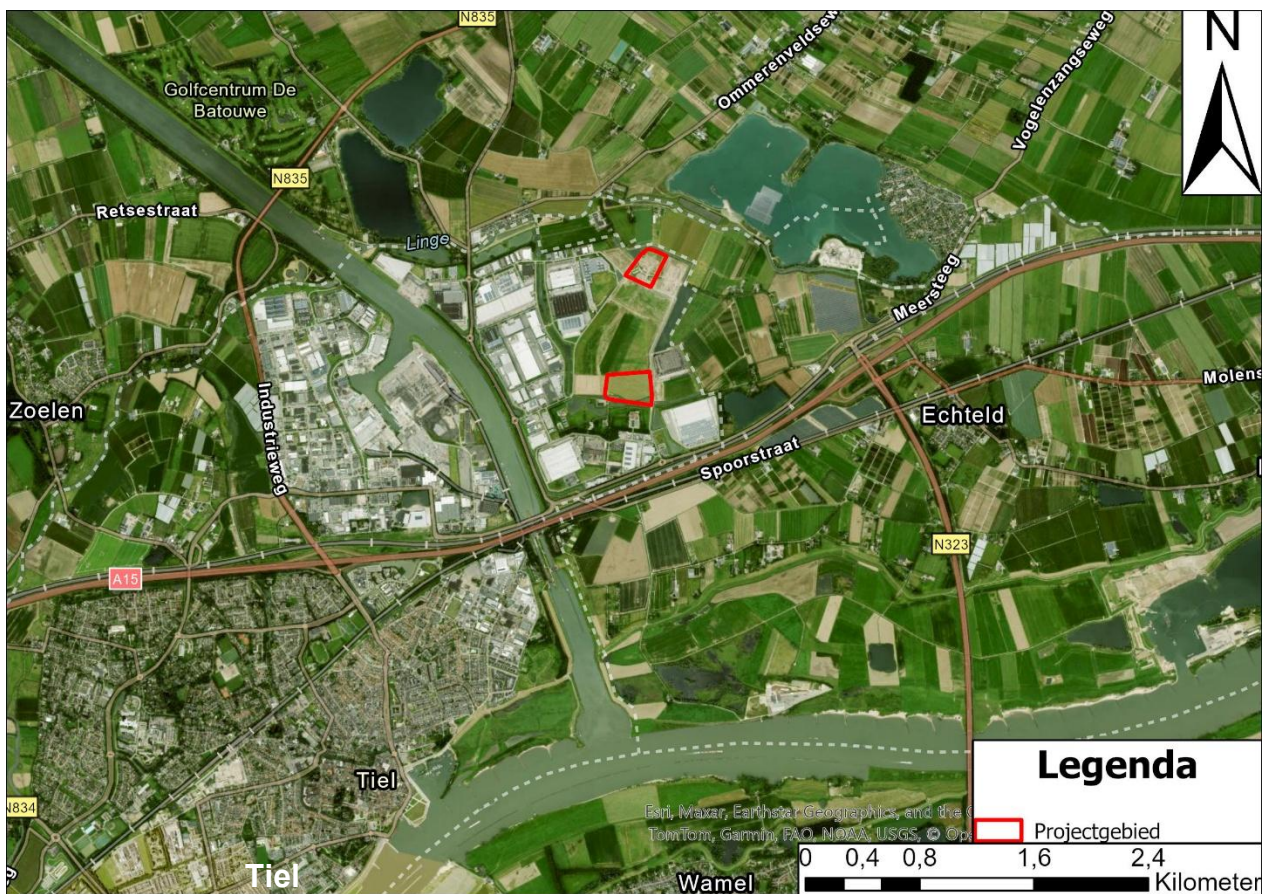
Nieuwe plannen en/of projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten (bevoegd gezag voor GNN) vereist.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze inhoudelijke doelen zijn per provincie uitgewerkt in het Natuur-beheerplan (natuurtypen) en aanvullende provinciale documenten. In het geval van het GNN hoeft geen rekening gehouden te worden met externe werking.

3 Beschrijving projectgebied en voorgenomen ingreep

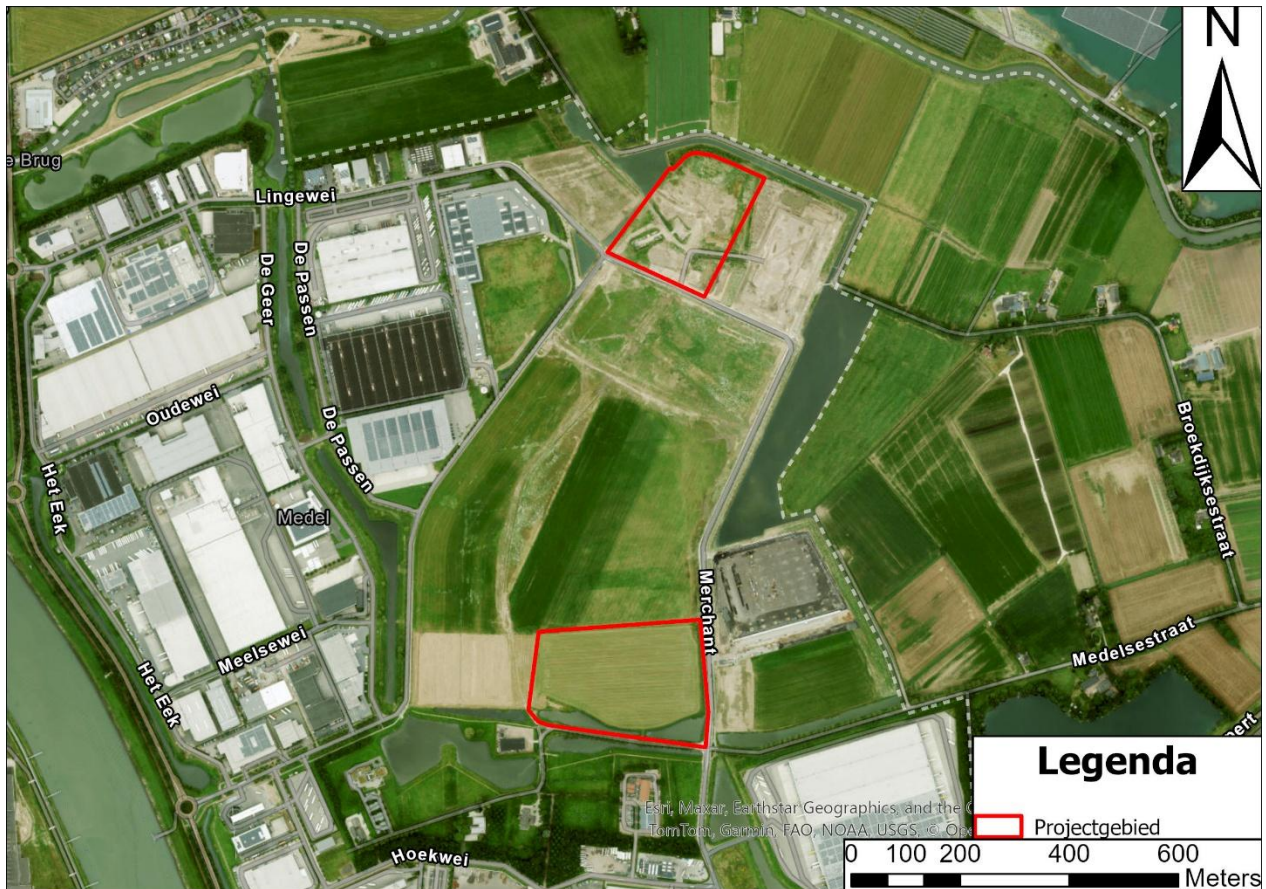
3.1 Beschrijving projectgebied en de directe omgeving

Het projectgebied ligt in de provincie Gelderland. In het westen wordt het projectgebied begrensd door het bestaande deel van het bedrijventerrein Medel. Dit reeds bestaande deel van het bedrijventerrein wordt aan de westkant begrensd door het Amsterdam-Rijnkanaal. Aan de noord- en oostkant wordt het projectgebied begrensd door agrarische percelen, enkele zonneweides en een zandwinningsplas (Lingemeer). Aan de zuidkant van het projectgebied bevinden zich nog enkele bedrijven en de rijksweg A15.

Figuur 3-1 De ligging van het projectgebied in de omgeving.

Het projectgebied bestaat uit 2 delen, het noordelijk en zuidelijk deel, weergegeven in Figuur 3-2.

Figuur 3-2 Een impressie van verschillende elementen binnen het projectgebied.

Het noordelijk deel betreft braakliggend terrein, bestaand uit omgeploegde grond (waar al weer enkele kruiden en grassen bovenkomen). Op het terrein zijn enkele grotere grondhopen aanwezig (ook met begroeiing). Daarnaast liggen er verspreid over het terrein (resten van) bouwmaterialen. Het noordelijk deel wordt aan de zuidkant begrenst door een weg; de Merchant. Langs de Merchant staat een onlangs aangeplante bomenrij (prunus spec.) met ondergroei. De bermen van de Merchant zijn begroeid met diverse grassen en kruiden. Er is geen straatverlichting aanwezig. Het noordelijk deel van het projectgebied grenst aan een wateropslag. In het projectgebied zelf zijn geen permanente watergangen aanwezig.

Figuur 3-3 Braakliggend terrein en bermen met daarachterliggende grondhopen. Foto's: Haskoning, juni 2025.

Het zuidelijk deelgebied van het projectgebied betreft grasland, met in het zuiden een wateropslag. De randen van de wateropslag zijn op de meeste plekken begroeid met riet en er is een enkele boom aanwezig. Ook zijn er op de oevers enkele braamstruiken aanwezig. Verder bestaat het zuidelijk deel uit grasland met weinig kruiden.

Figuur 3-4 Wateropslag met boom op oever (links), wateropslag met rietvegetatie en bramenstruiken (rechts). Foto's: Haskoning, april 2025.

Figuur 3-5 Wateropslag met riet op oevers (links), grasland (rechts). Foto's: Haskoning, april 2025.

3.2 Voorgenomen ingreep

Voor de voorgenomen ingreep wordt uitgegaan van de hieronder genoemde werkzaamheden:

- **Bomen en struweel:** verwijdering/kap van al het struweel en een enkele boom.
- **Grasvegetatie:** verwijdering van alle grasvegetatie.
- **Grondwallen:** afgraven van grondwallen.

De watergang rondom het noordelijk deel van het plangebied blijft behouden. De watergang in het zuidelijk deel van het projectgebied blijft behouden en wordt uitgebreid.

De uitvoeringsperiode is nog niet bekend. Ook is nog niet bekend of er uitsluitend bij daglicht wordt gewerkt, of ook in de nacht.

4 Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)

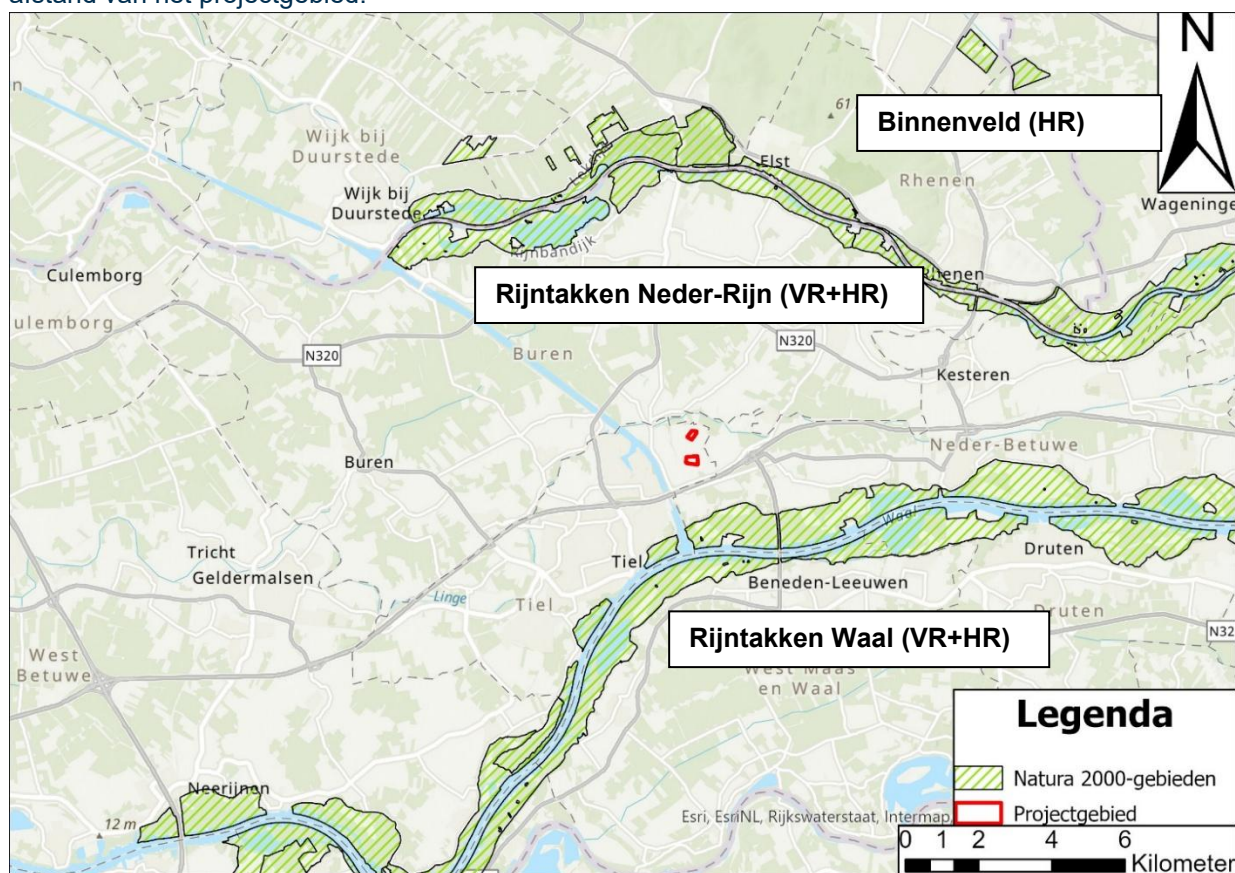
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het projectgebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen en wordt beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd¹. Vervolgens is op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de storingsfactoren zoals geformuleerd in de zogenoemde Effectindicator. Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten van de voorgenomen ingreep en de onder de Omgevingswet geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

4.2 Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken; deelgebied de Waal en ligt op 1,4 kilometer afstand van het projectgebied (zie Figuur 4-1). Deelgebied uiterwaarden Neder-Rijn ligt op ongeveer 6,0 kilometer afstand. Het gehele Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen als Vogelrichtlijn- (VR) en als Habitatrichtlijngebied (HR). Binnenveld en andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 12 kilometer afstand van het projectgebied.

Figuur 4-1 Ligging van het projectgebied ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden (Ministerie van LNV, 2023).

¹ Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2023a), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>, geraadpleegd op 17 oktober 2024.

4.3 Storingsfactoren en effectenbeoordeling

De Effectenindicator zoals in het verleden beschikbaar gesteld door het Ministerie van LNVN geeft een negentiental mogelijke effecten, de zogenoemde storingsfactoren, waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van in Natura 2000-gebieden beschermde waarden². Op basis van deze storingsfactoren worden de effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving beoordeeld.

Analyse van relevante storingsfactoren (scoping)

De voorgenomen activiteit leidt niet tot aanvullend ruimtebeslag in en rond Natura 2000-gebieden en grijpt niet in op het regionale grondwater of watersystemen waar enig Natura 2000-gebied onderdeel van is. Hierdoor is geen sprake van storingsfactoren als verdroging of vernatting. Doordat er geen ruimtebeslag is in Natura 2000-gebied(en), doen de storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering zich niet voor. Ook storingsfactoren als veranderingen door populatiedynamiek en bewuste soortensamenstelling doen zich niet voor. De afstand van de Natura 2000-gebieden tot het projectgebied is dusdanig groot dat indirect negatieve effecten door geluid, licht, trillingen en optische verstoring op voorhand uitgesloten kunnen worden. Dit als gevolg van het gegeven dat emissies van geluid, licht en trillingen, door tussenliggend landgebruik als snelwegen en woonkernen, in combinatie met de afstand, ter plaatse van geen enkele Natura 2000-gebied nog waarneembaar zijn. Daarmee blijven alleen nog storingsfactoren verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie over, waarvoor geldt dat significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Deze worden in de volgende paragraaf nader beoordeeld.

In Tabel 4-1 is de scoping van de bovengenoemde storingsfactoren samenvattend weergegeven. Met rood is aangegeven of de storingsfactoren mogelijk van toepassing zijn bij de voorgenomen ingreep.

Tabel 4-1 Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn bij het voornemen zijn met rood gemarkeerd.

Storingsfactoren					
Oppervlakteverlies		Verziltting		Verandering overstromingsfrequentie	
Versnippering		Verontreiniging		Verandering dynamiek substraat	
Verzuring door stikstof-depositie uit de lucht	X	Verdroging		Verstoring door geluid	
Vermesting door stikstof-depositie uit de lucht	X	Vernatting		Verstoring door licht	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid		Verstoring door trilling	

Verzuring en vermesting door stikstofdepositie

De inzet van werktuigen (met verbrandingsmotoren) tijdens werkzaamheden leidt mogelijk tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie in de omgeving van het projectgebied. Ook ligt het voor de hand dat de gebruiksfase leidt tot meer verkeersbewegingen, die mogelijk leiden tot een toename in stikstofdepositie. Daarnaast kunnen ook de nieuw te ontwikkelen bedrijfsactiviteiten (bijvoorbeeld het gebruik van machines/fabrieksactiviteiten) leiden tot stikstofdepositie.

In de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het projectgebied zijn diverse stikstofgevoelige habitattypen aanwezig. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden kan leiden tot verzuring en vermesting. Door verzuring kunnen daarvoor gevoelige plantensoorten verdwijnen, wat kan resulteren in

² Alterra (2005), Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1375, ISSN 1566-7197.

een verslechtering van de kwaliteit van een habitattype en daarmee mogelijk het verdwijnen (dier)soorten. Door vermessing kan een beperkt aantal plantensoorten sterk toenemen ten koste van andere (zeldzame) plantensoorten die vaak gebaad zijn bij weinig stikstof. Dit heeft effect op diersoorten doordat hierdoor verandering van het leefgebied optreedt. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, als gevolg van verzuring en vermessing door stikstofdepositie uit de lucht, tijdens de aanlegfase en gebruiksfase, zijn niet op voorhand uit te sluiten.

Voor de aanlegfase en gebruiksfase dient een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstof gelijk is aan of meer is dan 0,01 N mol/ha/j, zijn vervolgstappen zoals een aanvullende ecologische beoordeling, extern salderen of het treffen van andere mitigerende maatregelen of het aanvragen van een vergunning mogelijk noodzakelijk in het kader van de Gebiedsbescherming van de Omgevingswet.

4.4 Conclusie gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken en ligt op 1,4 kilometer afstand van het projectgebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermessing op de omliggende Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten. Voor zowel de aanlegfase als gebruiksfase van de voorgenomen ontwikkeling dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstofdepositie gelijk is aan, of meer is dan 0,01 N mol/ha/j is, zijn vervolgstappen in het kader van de Gebiedsbescherming van de Omgevingswet, zoals een aanvullende ecologische beoordeling, extern salderen of het treffen van andere mitigerende maatregelen en het aanvragen van een vergunning mogelijk noodzakelijk.

5 Toetsing soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Omgevingswet beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitatten beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Omgevingswet beschermde soorten. Tevens is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

5.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het onderzoeksgebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het onderzoeksgebied voorkomen, zijn tussen 15-04-2015 en 15-04-2025 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het projectgebied en circa 1 kilometer rondom het onderzoeksgebied³. Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten⁴. Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied.

Op 16 april 2025 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog werkzaam bij Haskoning. Tijdens het veldbezoek is een habitatgeschiktheidsanalyse gedaan voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk voorkomen. Daarnaast is er ook gelet op aanwijzingen van het voorkomen van beschermde soorten die niet uit de bureaustudie naar voren zijn gekomen.

Het projectgebied is op de volgende wijze onderzocht:

³ <https://ndff-ecogrid.nl/>, geraadpleegd op 15 april 2025.

⁴ <https://www.verspreidingsatlas.nl/>, geraadpleegd op 15 april 2025.

- **Bomen en struweel:** inspectie van holten/spleten in bomen met verrekijker vanaf de grond.
- **Sloten en greppels:** visuele controle op holtes in de oever, aanwezigheid van beschermde planten en diersoorten, steilheid oevers en samenstelling aquatische vegetatie.
- **Grasvegetatie:** controle op aanwezige sporen, wissels en inspectie met verrekijker
- **Grondwallen:** visuele controle op holten, sporen en aanwezigheid van beschermde planten.
- **Algemeen:** vaststellen verbindingen tussen de groene en blauwe elementen, lijnvormige objecten en voedselbeschikbaarheid voor de mogelijk aanwezige soortgroepen.

Aan de hand van de verspreidingsgegevens en de veldbezoeken is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het onderzoeksgebied. Door middel van een beknopte analyse van het project in relatie tot de biotoopeisen van de beschermde soorten uit het onderzoeksgebied is beoordeeld welke negatieve effecten de voorgenomen werkzaamheden kunnen hebben op mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende beschermde soorten.

Indien de onderzoeksresultaten voldoende zekerheid geven over het voorkomen van beschermde soorten, worden de mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten bepaald. In het geval dit op basis van de verkregen onderzoeksgegevens niet mogelijk is, wordt aangegeven welke vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader soortgericht onderzoek, moeten plaatsvinden.

Effecten op beschermde soorten zijn onder te verdelen in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden alleen op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Het gaat bijvoorbeeld om extra geluid, licht en kans op het doodrijden van dieren door inzet van groot materieel. Permanente effecten kunnen een gevolg zijn van de uitvoering van de werkzaamheden en daarnaast ook van gebruik van het gebied na afronding. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verdwijnen van leefgebied door ruimtebeslag.

5.2 Aanwezigheid van soorten en effectbeoordeling

5.2.1 Vaatplanten

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in het projectgebied waarnemingen van kleine wolfsmelk bekend zijn. De bekende waarnemingen zijn gedaan in noordelijk deel van het projectgebied. Tijdens het veldbezoek kon geen kleine wolfsmelk worden waargenomen, omdat het veldbezoek niet tijdens het groeiseizoen van deze soort is uitgevoerd.

Kleine wolfsmelk staat op open, zonnige, vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende, kleiige, niet te sterk bemeste, omgewoelde grond (zoals leem, klei, löss en mergel). Ze groeit in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen. Nederland valt geheel binnen het Europese deel van het verspreidingsgebied. Deze pionier is vrij zeldzaam in het rivierengebied en aangrenzend Noord-Brabant en in Gelderland⁵.

Tijdens het veldbezoek zijn onder andere duinvogelmuur, klein kruiskruid, herik en gewone duivenkervel waargenomen. Deze soorten duiden op een (matig) voedselrijke en kalkhoudende bodem, welke geschikt is als groeiplaats voor kleine wolfsmelk. Gezien de recente waarnemingen van kleine wolfsmelk in het projectgebied en aanwezige potentiële groeiplaatsen wordt het voorkomen van kleine wolfsmelk niet uitgesloten.

⁵ <https://www.verspreidingsatlas.nl/0494#>, geraadpleegd 21 mei 2025.

5.2.1.1 Effectbeoordeling

Binnen het projectgebied zijn mogelijk groeiplaatsen van kleine wolfsmelk aanwezig. Bij uitvoering van de voorgenomen ingreep worden mogelijk groeiplaatsen van kleine wolfsmelk vernietigd. Hierdoor is een overtreding Omgevingswet Bal artikel 11.54 lid 1 c⁶ niet uitgesloten. Het uitvoeren van nader onderzoek naar de aanwezigheid van groeiplaatsen van kleine wolfsmelk is noodzakelijk.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in (de directe omgeving van) het projectgebied waarnemingen bekend zijn van bever en das. Verder kunnen meer algemeen beschermde zoogdieren voorkomen, zoals de egel, haas, konijn, rosse woelmuis en veldmuis. Tijdens het veldbezoek zijn enkele hazen waargenomen.

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan genoeg dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed kunnen graven, met plaatsen met een grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld waar ze een hol/burcht uit kunnen graven. De vaste rust- en voorplantingsplaatsen van de das, zogenaamde burchten, zijn doorgaans gelegen in bos(jes) of houtwallen. Foerageergebied omvat weiden, akkerland en bos(randen)⁷.

Er is 1 waarneming van das bekend, nabij recreatiegebied de Beldert, op circa 2,0 km afstand van het projectgebied. In het noordelijk deel van het projectgebied zijn enkele grondhopen aanwezig. Deze grondhopen hebben te weinig begroeiing (dekking) om geschikt te zijn als burchtlocatie voor das. Tijdens het veldbezoek zijn in het projectgebied geen dassensporen en/of sporen van rustplaatsen en/of voortplantingsplaatsen van dassen waargenomen. In de directe omgeving van het projectgebied zijn ook geen geschikte burchtlocaties aanwezig, voornamelijk door afwezigheid van voldoende dekking. Ook is er niet voldoende dekking in het projectgebied aanwezig, waardoor het niet aannemelijk is dat het projectgebied als foerageergebied wordt gebruikt. Het voorkomen van das in het projectgebied is uitgesloten.

Bever

Bevers hebben hun leefgebied in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste, evenals een waterdiepte van minimaal 50 cm. Als verblijfplaats bouwen bevers burchten die bestaan uit zelf gegraven gangen in oevers. Indien steile oevers ontbreken om gangen in te graven, worden hutten van takken, planten en modder in het water of op het land gebouwd⁸.

Er zijn waarnemingen van bever bekend, nabij het Lingemeer, op circa 400 meter afstand van het projectgebied. Er zijn geen geschikte burchtlocaties in het projectgebied aanwezig, voornamelijk door afwezigheid van begroeiing op de oevers. Ook is er weinig geschikt foerageergebied voor bever in het projectgebied aanwezig (enkel wat riet). Tijdens het veldbezoek zijn in het projectgebied dan ook geen beversporen of sporen van rustplaatsen en/of voortplantingsplaatsen van bevers waargenomen. De dichtstbijzijnde potentiële burchtlocaties bevinden zich op circa 500 meter afstand van het projectgebied. Het voorkomen van bever in het projectgebied is uitgesloten.

⁶ het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onttrenten of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

⁷ <https://zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/das>, geraadpleegd op 30 juli 2024.

⁸ <https://zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/bever>, geraadpleegd op 21 mei 2025.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Algemeen voorkomende beschermde, maar vrijgestelde, zoogdieren (zoals hazen en muizensoorten) kunnen het projectgebied gebruiken als rustplaats, voortplantingsplaats, foerageergebied en tijdens migratie.

5.2.2.1 Effectbeoordeling

Het voorkomen van (verblijfplaatsen van) bever en das is uitgesloten. Een overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van deze soorten is uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Het is niet uitgesloten dat algemeen voorkomende beschermde zoogdieren in het projectgebied aanwezig zijn. De voorgenomen ingreep leidt voor deze soorten tot afname van het beschikbaar leefgebied. Echter geldt voor deze dat in de directe omgeving van het projectgebied nog voldoende alternatief leefgebied aanwezig is. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geldt ten aanzien van deze soorten de specifieke zorgplicht. Maatregelen hiertoe zijn opgenomen in hoofdstuk 8.

5.2.3 Vleermuizen

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in (de directe omgeving van) het projectgebied geen waarnemingen bekend zijn van vleermuizen. Dit kan mogelijk worden verklaard door een gebrek aan onderzoek of het waarnemingseffect. Het is aannemelijk dat er in (de omgeving van) het projectgebied wel vleermuizen voorkomen.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten (zoals rosse vleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

In het projectgebied zijn gebouwen en bomen afwezig, waardoor verblijfplaatsen in gebouwen en/of bomen zijn uitgesloten.

Vliegroutes

Er zijn geen lijnvormige elementen in het projectgebied aanwezig, waardoor de aanwezigheid van vlieg- en/of migratieroutes is uitgesloten.

Foerageergebied

De aanwezige waterlichamen met rietvegetatie op de oevers zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Echter is er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied voor vleermuizen aanwezig, waardoor het geen essentieel foerageergebied betreft.

5.2.3.1 Effectbeoordeling

In het projectgebied is alleen mogelijk foerageergebied voor vleermuizen aanwezig, in vorm van de waterlichamen met rietvegetatie op de oevers. De voorgenomen ingreep leidt mogelijk tot vernietiging van dit foerageergebied (permanent effect). Echter is het uitgesloten dat het gaat om essentieel foerageergebied, waardoor een overtreding van de Omgevingswet is uitgesloten.

De werkzaamheden leiden mogelijk tot tijdelijke verstoring van individuen door licht/geluid/trillingen. Dit moet zoveel als mogelijk worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Door het treffen van de juiste

maatregelen wordt een eventuele overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van vleermuizen voorkomen. Maatregelen hiertoe zijn opgenomen in hoofdstuk 8.

5.2.4 Vogels

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in (de directe omgeving van) het projectgebied waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten bekend zijn. Daarnaast zijn er ook veel waarnemingen van algemene broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn in of nabij het projectgebied: kievit, spreeuw, grauwe gans, meerkoet, gele en witte kwikstaart en tureluur waargenomen. Zowel meerkoet en grauwe gans zijn broedend in het projectgebied waargenomen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken. Dit kan zowel gaan om soorten die broeden in bebouwing als om soorten die broeden in bomen. Enkele voorbeelden van broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten die in de omgeving van het projectgebied zijn waargenomen zijn: buizerd, huismus, kerkuil, ooievaar, roek en steenuil. Beschrijving van de voorkeurshabitat zijn afkomstig van de Vogelbescherming⁹.

Voor alle vogels met jaarrond beschermde die (mogelijk) in de buurt van het projectgebied voorkomen geldt dat het is uitgesloten dat deze tot broeden komen in het projectgebied hebben. Dit komt doordat er in het projectgebied geen bomen en/of gebouwen aanwezig zijn. Ook zijn er geen geschikte broedlocaties voor grote gele kwikstaart in de oevers van de waterlichamen aanwezig.

Wel is het mogelijk dat vogels zoals steenuil, kerkuil, buizerd en ooievaar in het projectgebied foerageren. Echter is het uitgesloten dat er essentieel foerageergebied voor deze soorten in het projectgebied aanwezig is. Dit is uitgesloten, omdat er in de directe en ruimere omgeving van het projectgebied voldoende alternatief en hoogwaardiger foerageergebied (in vorm van bemeste akkers, tuinen, en houtwallen) aanwezig. Door het intensieve gebruik is het plangebied zelf matig geschikt als foerageergebied.

Algemene broedvogels

Ook zijn er in het projectgebied diverse algemene broedvogels waargenomen. Algemene broedvogels genieten geen jaarronde bescherming, tenzij de lokale staat van instandhouding en aanwezigheid voor potentiële broedlocaties hierom vragen. De grondhopen in het noordelijk deel van het projectgebied bieden mogelijk geschikte nestlocaties voor oeverwaluw. Indien deze grondhopen in gebruik zijn als broedlocatie door oeverwaluw kan niet worden uitgesloten dat hiervoor een jaarronde bescherming van toepassing is. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van nestlocaties van oeverwaluw in de grondhopen is noodzakelijk.

De nesten van alle algemene broedvogels zijn beschermd als ze in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Omgevingswet zijn te voorkomen als er gewerkt wordt buiten het broedseizoen.

5.2.4.1 Effectbeoordeling

Het voorkomen van broedlocaties van oeverwaluw in het projectgebied is niet uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van oeverwaluw in het projectgebied is noodzakelijk. Indien de aanwezigheid wordt aangetoond, dient te worden beoordeeld of deze nestlocaties als jaarrond beschermd moeten worden behandeld en of een overtreding van de Omgevingswet aan de orde is.

⁹ <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids>, geraadpleegd 30 juli 2024.

5.2.5 Vissen

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in de directe omgeving van het projectgebied waarnemingen van grote modderkruiper bekend zijn. Er zijn waarnemingen bekend uit sloten die mogelijk in directe verbinding staan met de wateren in het projectgebied. In het projectgebied zijn waterlichamen aanwezig die geschikt zijn als leefgebied voor grote modderkruiper. Hierdoor is het voorkomen van grote modderkruiper in de wateren in het projectgebied niet uitgesloten.

Daarnaast is ook aannemelijk dat algemene vissoorten, zoals blankvoorn en stekelbaars spec., aanwezig zijn in de wateren in het projectgebied.

5.2.5.1 Effectbeoordeling

Het voorkomen van grote modderkruiper in de wateren in het projectgebied is niet uitgesloten. Hierdoor is het niet uitgesloten dat de voorgenomen uitbreiding van het water in het zuidelijk deel van het plangebied leidt tot doding van individuen en/of (tijdelijke) vernietiging van vaste voortplantings- en/of rustplaatsen van de grote modderkruiper. Hetgeen een overtreding is van de Omgevingswet Bal artikel 11.54 lid 1a en 1b. Nader onderzoek naar het voorkomen van de grote modderkruiper in de wateren in het projectgebied is noodzakelijk.

Verder is het aannemelijk dat algemene vissoorten aanwezig in de wateren in het projectgebied, negatieve effecten op deze vissoorten dienen zoveel als mogelijk te worden voorkomen door het treffen van maatregelen.

5.2.6 Amfibieën

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in (de directe omgeving van) het projectgebied waarnemingen bekend zijn van poelkikker. Verder kunnen meer algemeen beschermde amfibieën voorkomen, zoals de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Poelkikker

In het zuidelijk deel van het projectgebied is geschikt voortplantingswater voor poelkikker aanwezig (waterlichaam in zuiden van het projectgebied en sloot aan de oostkant). Ook is er binnen 100 meter geschikt winterhabitat, aan de zuidkant van het waterlichaam, voor poelkikker (en andere amfibieën) aanwezig. Hierdoor is het voorkomen van poelkikker in het projectgebied niet uitgesloten.

Rugstreeppad

Ook is in het projectgebied geschikt leefgebied (verlandende sloten en (tijdelijke) plassen) voor rugstreeppad aanwezig. De NDFF toont de dichtstbijzijnde waarneming in de uiterwaarden van de Waal, nabij de Willemsweg, op 2,1 km afstand van het projectgebied. Van rugstreeppad is bekend dat zij tot circa 5 km af kunnen leggen op zoek naar geschikt leefgebied¹⁰. Hierdoor is het voorkomen van de rugstreeppad in het projectgebied niet uitgesloten.

5.2.6.1 Effectbeoordeling

In de niet droogvallende wateren, in het zuiden van het projectgebied, is het niet uitgesloten dat poelkikkers aanwezig kunnen zijn. Ook is het niet uitgesloten dat (verlandende) wateren, maar ook tijdelijke plassen en poeltjes in het projectgebied geschikt zijn als voortplantingswater voor rugstreeppad. De werkzaamheden kunnen mogelijk leiden tot verstoring en/of doding van poelkikker en rugstreeppad. Daarnaast is het mogelijk dat de voorgenomen ingreep leidt tot vernietiging van leefgebied van poelkikker en/of rugstreeppad. Een overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van poelkikker en rugstreeppad kan op voorhand niet worden uitgesloten (Omgevingswet Bal 11.46 lid 1a, b en d). Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van poelkikker en rugstreeppad in het projectgebied is noodzakelijk.

¹⁰ <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kennisdocument-Rugstreeppad.pdf>, geraadpleegd op 8 oktober 2024.

5.2.7 Reptielen

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in (de directe omgeving van) het projectgebied geen waarnemingen bekend zijn van reptielen. Tijdens het veldbezoek is geen mogelijk leefgebied voor reptielen waargenomen.

5.2.7.1 Effectbeoordeling

Binnen het projectgebied is aanwezigheid van reptielen uitgesloten. Hierdoor is een negatief effect op reptielen en een overtreding van de Omgevingswet uitgesloten.

5.2.8 Ongewervelden

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er in (de omgeving van) het projectgebied enkele waarnemingen van platte schijfhoren bekend zijn.

Platte schijfhoren

Platte schijfhoren komt voor in wateren met drijvende bladeren, zoals gele plomp en waterlelie. Deze zijn in het water in het projectgebied niet aanwezig, waardoor het voorkomen van platte schijfhoren in het projectgebied is uitgesloten.

5.2.8.1 Effectbeoordeling

Binnen het projectgebied is het voorkomen van beschermde ongewervelden uitgesloten. Hierdoor is een negatief effect op beschermde ongewervelden en een overtreding van de Omgevingswet uitgesloten.

5.2.9 Rode lijst-soorten

In het projectgebied zijn diverse soorten flora en fauna van de Rode Lijst bekend op basis van de verspreidingsgegevens in de NDFF. Het betreft deels soorten die vallen onder de beschermde soorten van de Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Nationaal beschermde soorten en deze zijn daarmee in de vorige paragrafen behandeld. In onderstaande tabel zijn de soort opgenomen die niet onder eerdergenoemde beschermingsregimes vallen.

Tabel 5-1 Bekende waarnemingen van Rode lijst-soorten binnen het projectgebied.

Soort	Soortgroep	Status Rode Lijst
Bolderik	Vaatplanten	Kwetsbaar
Gladde ereprijs	Vaatplanten	Kwetsbaar
Rond kaasjeskruid	Vaatplanten	Kwetsbaar
Schijnraket	Vaatplanten	Kwetsbaar
Spiesleeuwenbek	Vaatplanten	Kwetsbaar
Stinkende kamille	Vaatplanten	Bedreigd
Tripmadam	Vaatplanten	Kwetsbaar

5.2.9.1 Effectbeoordeling

De meeste rode lijst soorten zijn reeds behandeld in dit hoofdstuk. Voor de overige soorten geldt dat er in de omgeving van het projectgebied nog voldoende alternatief leefgebied overblijft. Daarnaast zijn de maatregelen ten aanzien van de algemene zorgplicht (zie hoofdstuk 8) van toepassing voor deze soorten.

6 Toetsing houtopstanden

In dit hoofdstuk is beoordeeld of een kapmelding nodig voor het kappen van de houtopstand zoals bedoeld in de Omgevingswet.

6.1 Werkwijze toetsing Houtopstanden

Voor het onderdeel houtopstanden is onderzocht of de bescherming van houtopstanden, zoals bedoeld in de Omgevingswet, binnen het project van toepassing is. Hiervoor is gebruik gemaakt van de online-viewer “Bebouwingscontour houtkap, provincie Gelderland”¹¹.

6.2 Voorgenomen kapomvang en beoordeling

De wettelijke bescherming van houtopstanden vanuit de Omgevingswet geldt voor de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwingscontour houtkap van de gemeente Tiel. Op de online-viewer “Bebouwingscontour houtkap, provincie Gelderland” is te zien dat het projectgebied buiten de komgrenzen ligt. Echter is er in het projectgebied slechts 1 boom aanwezig, op de oever aan de zuidkant van het waterlichaam in het zuidelijk deel. Een enkele boom valt niet onder de bescherming houtopstanden van de Omgevingswet.

6.3 Conclusie houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Omgevingswet. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor de kap van de boom in het kader van de Omgevingswet. Mogelijk is er wel een kapvergunning nodig vanuit gemeentelijk beleid.

¹¹ <https://experience.arcgis.com/experience/0c131f91aca146b6a646c64c9cba0046>, geraadpleegd op 17 oktober 2024.

7 Toetsing Gelders Natuurnetwerk

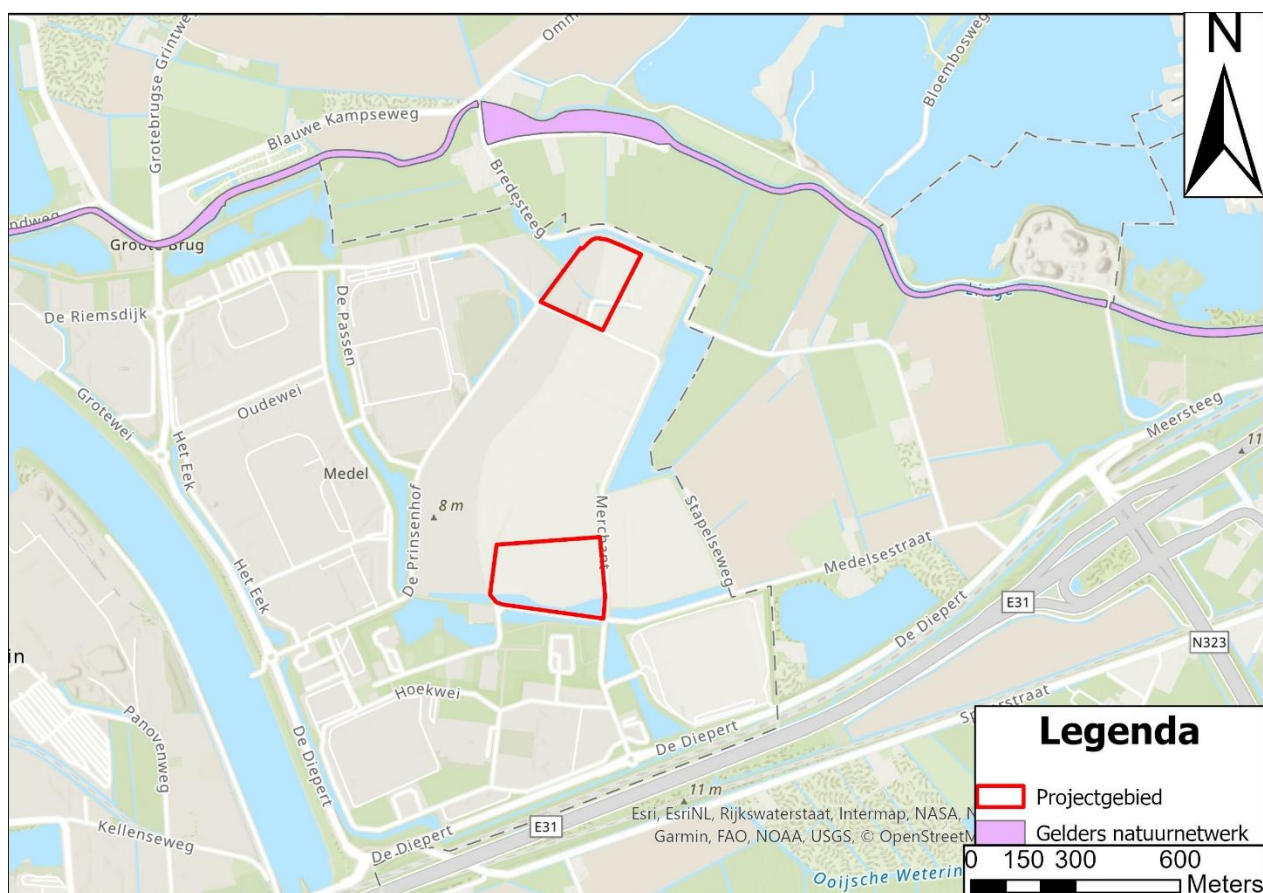
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het projectgebied planologisch beschermde GNN zijn gelegen en wordt beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn.

7.1 Werkwijze toetsing GNN

Het GNN-beleid is vastgelegd in de Omgevingsverordening, hierin zijn de regels opgenomen waaraan ruimtelijke plannen van gemeenten moeten voldoen. Bij dit onderdeel is onderzocht of het projectgebied in of nabij het GNN ligt. Hiervoor is gebruik gemaakt van web-viewer Gelders Natuurnetwerk kernkwaliteiten van de provincie Gelderland¹². Het GNN kent geen externe werking.

7.2 Ligging projectgebied t.o.v. het GNN

Het projectgebied ligt niet in het GNN (en ook niet in een groene ontwikkelingszone).

Figuur 7-1 De Ligging van het projectgebied (weergegeven in rood) ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk (GNN).

7.3 Toetsing Omgevingsverordening Provincie Gelderland

Het projectgebied ligt niet binnen de grenzen van het GNN. Hierdoor zijn negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep op het GNN op voorhand uitgesloten.

¹² <https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=6e75f771b9ea4401848acefe9f489843>, geraadpleegd op 17 oktober 2024.

7.4 Conclusie toetsing GNN

Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep voor het GNN zijn op voorhand uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

8 Conclusies en vervolgstappen

8.1 Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken en ligt op 1,4 kilometer afstand van het projectgebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve effecten verzuring en vermessing op de omliggende Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten. Voor zowel de aanlegfase als gebruiksfase van de voorgenomen ontwikkeling dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstofdepositie gelijk is aan, of meer is dan 0,01 N mol/ha/j is, zijn vervolgstappen in het kader van de Gebiedsbescherming van de Omgevingswet, zoals een aanvullende ecologische beoordeling, extern salderen of het treffen van andere mitigerende maatregelen en het aanvragen van een vergunning mogelijk noodzakelijk.

8.2 Soortenbescherming

In deze paragraaf zijn de te nemen vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader onderzoek en een aanzet tot het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen, beschreven. Indien aanwezigheid van beschermde soorten op basis van de quickscan niet kan worden uitgesloten, is bepaald of overtredingen van verbodsbepalingen zich mogelijk kunnen voordoen, en of een ontheffing in het kader van de Omgevingswet, mogelijk noodzakelijk is.

Tabel 8-1 Vervolgstappen

Mogelijk voorkomende soorten	Leefgebied	Tijdelijke en permanente effecten	Mogelijke overtreding verbodsbepalingen Ow Bal	Vervolgstappen
Kleine wolfsmelk	Graslanden / braakliggend terrein	Vernietiging van groeiplaatsen (permanent).	Artikel 11.54	Nader onderzoek: juli-september (2 bezoeken). Mogelijk omgevingsvergunning flora en fauna activiteit benodigd.
Diverse soorten vleermuizen	Foerageergebied	Vernietiging foerageergebied en verstoring door verlichting en menselijke aanwezigheid tijdens verbouwingsfase (tijdelijk).	Te voorkomen door maatregelen	Toepassen maatregelen in het kader van de (algemene) zorgplicht.
Oeverzwaluw	Grondhopen noordelijk deel	Vernietiging nestlocaties (permanent)	Artikel 11.37	Nader onderzoek: 15 mei t/m 15 augustus (3 bezoeken). Beoordelen of een eventuele broedlocatie jaar rond beschermd is.
Algemene broedvogels	Graslanden, wateren en oevers.	Vernietiging nesten (permanent) en verstoring door verlichting, geluid en menselijke aanwezigheid tijdens verbouwingsfase (tijdelijk).	Te voorkomen door maatregelen	Toepassen maatregelen in het kader van de (algemene) zorgplicht.
Grote modderkuiper	Wateren	Doding van individuen en vernietiging vaste voortplantings- en/of verblijfplaatsen (tijdelijk).	Artikel 11.54	Nader onderzoek: e-DNA en mogelijk schepnet/fuiken (2 bezoeken). Mogelijk omgevingsvergunning flora en fauna activiteit benodigd.

Poelkikker	Niet-droogvallende wateren	Vernietiging voortplantingsplaatsen (permanent) en doding en/of verstoring door verlichting, geluid en menselijke aanwezigheid tijdens verbouwingsfase (tijdelijk).	Artikel 11.46	Nader onderzoek: mei - juli (2 bezoeken). Mogelijk omgevingsvergunning flora en fauna activiteit benodigd.
Rugstreeppad	Wateren (droogvallend) en tijdelijke plassen/poeltjes	Vernietiging voortplantingsplaatsen (permanent) en doding en/of verstoring door verlichting, geluid en menselijke aanwezigheid tijdens verbouwingsfase (tijdelijk).	Artikel 11.46	Nader onderzoek: half april - juli (3 bezoeken). Mogelijk omgevingsvergunning flora en fauna activiteit benodigd.

Vrijgestelde zoogdieren, vissen en amfibieën

Het voorkomen van vrijgestelde zoogdieren (zoals egel, haas, veldmuis en woelrat), vissen (stekelbaarsjes en blankvoorn) en amfibieën (zoals kleine watersalamander, bruine pad en bastaardkikker) in het projectgebied kan niet worden uitgesloten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling, hierdoor is aanvullend onderzoek en/of een ontheffing in het kader van de Omgevingswet niet nodig. Wel geldt hiervoor de algemene zorgplicht.

Rode lijst soorten

De meeste rode lijst soorten zijn reeds behandeld in hoofdstuk 5. Voor de overige soorten geldt dat er in de omgeving van het projectgebied nog voldoende alternatief leefgebied overblijft. Daarnaast zijn de maatregelen ten aanzien van de algemene zorgplicht (zie paragraaf hieronder) van toepassing voor deze soorten.

Algemene zorgplicht

Voor alle soorten, zowel beschermd als niet beschermd, geldt te allen tijde de algemene zorgplicht. Om aan de algemene zorgplicht te voldoen kunnen verschillende maatregelen worden genomen, zoals één richting op werken en/of bij voorkeur overdag werken. Wanneer er meer duidelijk is over het voorkomen van soorten (naar aanleiding van de aanvullende onderzoeken) in het projectgebied en de werkzaamheden kunnen deze maatregelen worden bepaald. Deze maatregelen worden bij voorkeur vastgelegd en nader uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden bij voorkeur alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Na zonsondergang wordt het gebruik van kunstlicht zoveel mogelijk beperkt en uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen;
- Indien er nabij vegetatie, of watergangen gewerkt moet worden, wordt er één richting opgewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben om te vluchten;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten en beschadiging van hun leefgebied voorkomen;

- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd te worden door een erkend ecoloog.

8.3 Houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Omgevingswet. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Omgevingswet.

8.4 Gelders Natuurnetwerk

Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep voor het GNN zijn op voorhand uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

9 Bovenwettelijke maatregelen verbetering biodiversiteit

In dit hoofdstuk zijn maatregelen opgenomen die op de projectlocatie kunnen leiden tot een verbetering van de lokale biodiversiteit.

Insectenvoorzieningen

In het projectgebied zijn grassen en kruiden in de velden en bermen aanwezig. Deze kruiden en grassen bieden leefgebied voor vlinders en andere insecten. In aanvulling op deze al aanwezige kwaliteiten kunnen insecten gebaad zijn bij toevoeging van natuurlijke elementen in of nabij het projectgebied. Natuurlijke elementen zijn bijvoorbeeld: broedhopen (composthopen), steenhopen, takkenrillen, stobbenwallen en boomstammen. Natuurlijke elementen vergroten de aantrekkingskracht van het plangebied voor verschillende faunasoorten waaronder insecten, maar ook reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren. Aanvullend kan het plaatsen van (grote) insectenhôtels of insectenstenen in de te realiseren gebouwen overwogen worden, deze zijn echter minder natuurlijk. Voor een goed functionerend insectenhôtel is het belangrijk dat er voor de overwinterende insecten voldoende voedsel beschikbaar is in het voorjaar.

Groene daken

Platte daken van nieuw te realiseren gebouwen kunnen ruimte bieden om voedselplanten te laten groeien, in de vorm van groene daken. Daarnaast kunnen groene daken dienen als alternatieve nestlocaties voor diverse grondbroeders zoals kleine mantelmeeuw, scholekster, stormmeeuw en zilvermeeuw. Voldoende geschikte broedlocaties dragen bij aan de instandhouding van deze soorten. Daken met beperkte begroeiing zoals gras zijn geschikt voor deze soorten. Belangrijk hierbij is wel dat daken zo worden ingericht dat kuikens niet van het dak vallen. Hiervoor dient de dakrand hoog genoeg te zijn en dienen maatregelen te worden genomen om te voorkomen dat kuikens in afzuigingspijpen of regenpijpen terecht komen.

Vogelvoorzieningen

De voorgenomen maatregelen die bijdragen aan meer beplanting en meer aanwezigheid van insecten, in of nabij het projectgebied dragen bij aan, nestgelegenheid en voedselbeschikbaarheid voor vogels. Veel vogels broeden graag in bosrijke landschappen, in struwelen, houtwallen, takkenrillen, maar ook langs oevers en in rietkragen. Meer beplanting in of nabij het projectgebied trekt niet alleen meer voedsel in de vorm van insecten aan, maar planten op zichzelf vormen ook een voedselbron voor vogels. Vogels eten de vruchten en de zaden die ze produceren. Binnen het project kan daarom overwogen worden om meer besdragende inheemse struiken aan te planten als voedselplanten voor vogels. Enkele geschikte soorten zijn: Wilde lijsterbes, Vuurdoorn, Eenstijlige meidoorn, Liguster, Rode kornoelje en Gewone vlier. In aanvulling op het realiseren van nestgelegenheid in de vorm van beplanting kan binnen het project ook overwogen worden om nestkasten op te hangen. Deze zijn echter minder natuurlijk en vragen daarnaast om onderhoud. Er zijn veel soorten nestkasten te koop voor bijvoorbeeld: mezen, spreeuwen, zwaluwen en huismussen.

Potentieel geschikte locaties betreffen gebouwen. Let er bij de keuze voor een nestkasten altijd goed op dat deze past in het biotoop waarin ze worden geplaatst.

Vleermuisvoorzieningen

Binnen het project kan overwogen worden om te voorkomen dat lichtbronnen in het projectgebied de vleermuizen verstoren. Door bijvoorbeeld geen verlichting te laten branden bij de aanwezige gebouwen of vleermuisvriendelijk amberkleurig licht te gebruiken. Ook kan de mate van verlichting worden beperkt door middel van sensoren. Het toevoegen van groene daken op gebouwen draagt tevens bij aan het biotoop voor vleermuizen. Deze trekken insecten aan en vormen het voedselaanbod van vleermuizen. Daarnaast is het mogelijk om vleermuiskasten te plaatsen op gebouwen om deze zo te laten functioneren als verblijfplaats. Pas bij voorkeur meerdere typen kasten toe en plaats deze aan verschillende gebouwsijden. Dit zorgt ervoor dat in verschillende weersomstandigheden vleermuizen de verblijfplaats met de voor hen optimale temperatuur kunnen vinden. Streef ernaar dat een aantal (maar niet alle) van deze voorzieningen voldoende warm kan worden door plaatsing aan een zuid- of westgevel of grenzend aan een warmtebron. Naast voedsel en verblijfplaatsen, zijn ook geleidende structuren voor vleermuizen van belang. Geleidende structuren vormen vliegroutes voor de soortgroep: beschutte trajecten, zo veel mogelijk lijnvormig, uit de wind en uit het licht, om van een verblijfplaats te verplaatsen naar een foerageergebied. De geleidende structuren zelf hebben ook een waarde als foerageergebied.

Ecologisch maaibeheer

Voor bermen en andere locaties met grassen en kruiden kan ecologisch maaibeheer toe worden gepast. Door beperkt en gefaseerd te maaien krijgen aanwezig kruiden de kans om te bloeien en daarmee bij te dragen aan het voedselaanbod voor insecten. Deze insecten vormen weer voedsel voor soorten hoger in de voedselpiramide. Door gefaseerd te maaien blijft er altijd voedsel beschikbaar voor insecten. Daarnaast is het belangrijk om delen ongemaaid te laten zodat er ook overwinteringslocaties voor insecten aanwezig zijn.

A1 Bijlage 1: Juridisch- en Beleidskader

A1.1 Inleiding Omgevingswet

In de Omgevingswet zijn alle wetten met betrekking tot de fysieke leefomgeving opgenomen. In het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) hoofdstuk 11 is de bescherming van Natuur in Nederland opgenomen. Deze wet bevat onder andere regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen.

A1.1.1 Natura 2000 (Omgevingswet Bal § 11.1)

Het onderdeel Gebiedsbescherming (§ 11.1) van de Besluit activiteiten leefomgeving van de Omgevingswet regelt de bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Hoewel het de meest strikte vorm van juridische bescherming betreft, heeft deze wet daardoor vaak een beperkte reikwijdte, die zich beperkt tot de grenzen van een Natura 2000-gebied en uitsluitend die natuurwaarden ten aanzien waarvan daarbinnen instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Voor elk van de in het kader van Natura 2000 aangewezen gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, nader uitgewerkt in een beheerplan, die gelden als toetsingskader. Uitgaande van die instandhoudingsdoelstellingen dient nagegaan te worden of sprake is van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en zo ja, of de wezenlijke kenmerken en waarden van een Natura 2000-gebied in het geding zijn. Voorgaande geldt sinds 29 mei 2019 ook weer onverkort voor effecten ten gevolge van depositie van stikstof, gevat onder de storingsfactor “Verzuring en Vermesting door stikstof uit de lucht (3 & 4)”; de generieke Passende Beoordeling voor het PAS, waarin rekening werd gehouden met de verschillende bron- en herstelmaatregelen, is niet langer bruikbaar als beoordelingskader.

Bij de beoordeling van effecten op instandhoudingsdoelstellingen is ook zogenoemde externe werking van belang. Dat wil zeggen dat ook beschouwd moet worden in hoeverre voorgenomen activiteiten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten hebben op in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen. In zoverre is de reikwijdte van de Omgevingswet onbegrensd, zo volgt uit staande jurisprudentie. In geval van emissie en depositie van stikstof is dit bijvoorbeeld relevant. Vaak vindt de emissie plaats (ver) buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied, maar daalt de stikstof neer in Natura 2000-gebieden waar deze negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen die daar gelden.

Hoe werkt een beoordeling voor Natura 2000-gebieden?

Voor projecten of plannen waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat deze, rekening houdend met externe werking en gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, dient in een oriënterende fase onderzocht te worden of het voornemen significante negatieve effecten kan hebben. Vaak heeft deze oriënterende fase de vorm van een zogenoemde Voortoets waarin ten minste voor elk van de storingsfactoren uit de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2023) wordt nagegaan of deze relevant is (aan de orde is) en zo ja of negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Indien op grond van de Voortoets niet kan worden uitgesloten dat een voornemen uitgaande van de instandhoudingsdoelstellingen (significant) negatieve effecten kan hebben, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. De resultaten van dit onderzoek dienen te worden neergelegd in een Passende Beoordeling.

In de Passende Beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn, waarbij mitigerende maatregelen (maatregelen die de effecten terugdringen) meegenomen mogen worden, om zo waar mogelijk het optreden van effecten uit te sluiten.

Voor projecten of handelingen waarvan uit de Passende Beoordeling volgt dat ze afzonderlijk of in cumulatie kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken kan geen vergunning worden verleend, tenzij een zogenoemde ADC-toets (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) succesvol kan worden doorlopen. De stappen die volgordeelijk allemaal succesvol moeten worden doorlopen zijn dan:

- Er zijn geen Alternatieve oplossingen met minder gevolgen voor het gebied.
- Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.
- De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

A1.1.2 Beschermden soorten (Omgevingswet Bal § 11.2)

De Bal van de Omgevingswet kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Voor alle in het wild levende planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Ow) geldt de specifieke zorgplicht conform Omgevingswet Bal artikel 11.27. Deze plicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat bij de inrichting aandacht wordt besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als vergunning of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Beschermingsregimes

Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Omgevingswet Bal § 11.2.2)
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Omgevingswet Bal § 11.2.3)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (Omgevingswet Bal § 11.2.4)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IX onder A en B van de Bal Ow. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten van nature voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen

Elk van de beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of vergunning van deze verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 11.2.2 en 11.2.3 zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie Tabel 2) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 11.2.4 zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlage IX onder A en B bij de Bal Ow. Hiervoor geldt een Kleiner aantal verbodsbepalingen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Bal Omgevingswet wordt bepaald of beschermde plant- en dier-soorten kunnen voorkomen in het onderzoeksgebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Tabel 2. Verbodsbepalingen Besluit activiteit leefgebieden Omgevingswet.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Omgevingswet Bal art.11.37	Verbodsbepalingen Habitatrichtlijn Omgevingswet Bal art.11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Omgevingswet Bal art. 11.54
Art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Art 11.46 1a Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 11.54 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in lid 1a te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 11.46 1b Het is verboden dieren als bedoeld in lid 1a opzettelijk te verstoren.	Art. 11.54 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1a te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 11.46 1c Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1a in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1a opzettelijk te storen.	Art 11.46 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1a te beschadigen of te vernielen.	Art. 11.54 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 11.37 3 Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 11.46 1e. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	

Vergunnings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden en is een vergunning nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een vergunning.

Artikelen 7.197k, 7.197o en 7.197r van de Omgevingsregeling (hierna: Or) van de Omgevingwet bevatten de vergunnings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden per beschermingsregime. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Omgevingswet geldt voor deze soorten een vergunningsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit.

Voor de 'andere soorten' van artikel 11.54 van de Bal kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en vergunningen in het kader van de Ow. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Gelderland. Voor sommige soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen op basis van Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordeningen. De vrijgestelde soorten in Zuid-Holland zijn in Tabel 3 weergegeven. De specifieke zorgplicht (artikel 11.27) blijft wel te allen tijde van toepassing.

Tabel 3: Soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen in Provincie Gelderland.

Grondgebonden zoogdieren			Amfibieën en reptielen
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Bastaardkikker (middelste groene kikker)
Dwergmuis	Konijn	Vos	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat	Kleine watersalamander
Egel	Ree	Wild zwijn	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		

Voorzorgs- en mitigerende maatregelen

Indien door voorzorgsmaatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden, is het aanvragen van een vergunning niet nodig. Het gaat erom dat de voorzorgsmaatregel zorgt dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort blijft behouden en de betreffende soort niet gedood, verwond of verstoord wordt.

De voorzorgsmaatregelen worden als randvoorwaarde meegegeven aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is, dan dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de optredende effecten te verzachten. Omdat sprake is van het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen, moet een vergunning worden aangevraagd. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van vergunningsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

Opzettelijkheid

In de Omgevingswet is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant".

Wezenlijke invloed

Met de term 'wezenlijke invloed' wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zelf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.